

Promlčení

Tříletá subjektivní promlčecí lhůta práva dodavatele na úhradu nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona nemůže začít běžet dříve, než se dodavatel dozvěděl (nebo dozvědět měl a mohl), že mu vzniklo právo požadovat úhradu již vzniklých jednorázových nákladů na provedení změn způsobu dodávky či vytápění či nákladů spojených s odpojením od rozvodného tepelného zařízení včetně odstranění tepelné přípojky nebo předávací stanice.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 23 Cdo 1828/2023-575 ze dne 25.6.2024)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci žalobkyně Pražské teplárenské a.s., se sídlem v P., proti žalovanému Bytovému družstvu Pohnertova 1272/5, se sídlem v P., zastoupenému JUDr. J.J., advokátkou se sídlem v P., o zaplacení 340 656,39 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 9 C 157/2020, o dovolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2023, č. j. 17 Co 8/2023-527, tak, že dovolání se zamítá v rozsahu, v němž směřovalo proti části výroku I rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2023, č. j. 17 Co 8/2023-527, kterou byl potvrzen výrok I rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 6. 9. 2022, č. j. 9 C 157/2020-485, ve znění opravných usnesení téhož soudu ze dne 7. 11. 2022, č. j. 9 C 157/2020-495, a ze dne 14. 11. 2022, č. j. 9 C 157/2020-501. Zastavuje se dovolací řízení v rozsahu, v němž dovolání směřovalo proti výroku II a části výroku I rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2023, č. j. 17 Co 8/2023-527, kterou byl potvrzen výrok III rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 6. 9. 2022, č. j. 9 C 157/2020-485, ve znění opravných usnesení téhož soudu ze dne 7. 11. 2022, č. j. 9 C 157/2020-495, a ze dne 14. 11. 2022, č. j. 9 C 157/2020-501.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobkyně se v řízení žalobou ze dne 2. 7. 2020 domáhala po žalovaném zaplacení částky 429 430 Kč jako zbylé výše nákladů, které žalobkyně uhradila společnosti TERMONTA PRAHA a.s., identifikační číslo osoby 47116234 (dále jen „zhotovitelka“), za provedené práce spočívající v odstranění tepelné přípojky v souvislosti s odpojením žalovaného od rozvodného tepelného zařízení, k němuž došlo po ukončení odběru tepla žalovaným v odběrném místě, pro které si zajistil jiný zdroj tepla. Práce na odstranění tepelné přípojky provedla zhotovitelka a žalobkyně je žalovanému vyúčtovala ve výši 568 489,46 Kč včetně daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“). Žalovaný na těchto nákladech žalobkyni uhradil pouze 139 059 Kč.

2. Žalovaný nezpochybňoval svou povinnost k zaplacení nákladů na odstranění tepelné přípojky, nesouhlasil však s jejich výší. Vznasl též námitku promlčení, neboť k trvalému ukončení odběru tepla došlo dne 31. 10. 2016, žalobkyně mohla uplatnit pohledávku vůči žalovanému dne 1. 11. 2016 a pokud podala žalobu až dne 2. 7. 2020, došlo k uplynutí promlčecí lhůty.

3. Obvodní soud pro Prahu 8 rozsudkem ze dne 6. 9. 2022, č. j. 9 C 157/2020-485, ve znění opravných usnesení ze dne 7. 11. 2022, č. j. 9 C 157/2020-495, a ze dne 14. 11. 2022, č. j. 9 C 157/2020-501 (dále společně jen „rozsudek soudu prvního stupně“), uložil žalovanému povinnost

zaplatit žalobkyni částku 340 656,39 Kč s tam specifikovaným úrokem z prodlení (výrok I), žalobu zamítl v části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení částky 88 773,61 Kč s tam specifikovaným úrokem z prodlení (výrok II) a žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 29 230,28 Kč (výrok III).

4. Soud prvního stupně vyšel (mimo jiné) z těchto zjištění:

Žalobkyně a žalovaný uzavřeli dne 25. 10. 2004 dvě smlouvy o dodávce tepelné energie, na jejichž základě žalobkyně dodávala žalovanému do jeho objektu tepelnou energii pro ústřední vytápění a teplou užitkovou vodu. Obě smlouvy byly žalovaným vypovězeny dne 29. 5. 2015. Žalobkyně dopisem ze dne 10. 5. 2015 informovala žalovaného, že předpokládané náklady na stavební a demontážní práce spojené s odpojením odběrného místa žalované byly odhadnuty na částku 255 996 Kč bez DPH a bez nákladů na demontáž měření tepla. Žalovaný s uvedenou cenou nesouhlasil.

Rozhodnutím Úřadu městské části Praha 8, odboru územního rozvoje a výstavby, ze dne 2. 2. 2016 ve spojení s rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy, odborem stavebního úřadu ze dne 5. 9. 2016 byly žalovanému povoleny stavební úpravy za účelem změny způsobu vytápění bytového domu za pomoci umístění dvou plynových kotlů podle § 77 odst. 5 zákona č. [458/2000](#) Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění účinném od 1. 1. 2016 (dále jen „energetický zákon“) K ukončení dodávek tepla a teplé vody žalované došlo dne 31. 10. 2016.

Na základě objednávky žalobkyně provedla zhotovitelka práce spojené s trvalým odpojením žalovaného (odstraněním tepelné přípojky) a stavbu po dokončení stavebních prací předala dne 11. 7. 2019. Za provedené práce účtovala zhotovitelka žalobkyni fakturou ze dne 16. 8. 2019 částku 469 826 Kč bez DPH. Tuto částku po připočtení DPH (celkem 568 489,46 Kč) vyúčtovala žalobkyně žalovanému fakturou ze dne 2. 9. 2019. Žalovaný nesouhlasil s výší fakturované částky, požadoval jednání o ceně a uhradil pouze 100 000 Kč (a následně 39 059 Kč) s tím, že toto plnění nelze považovat za uznání celé vyúčtované částky. Podle znaleckého posudku zpracovaného v průběhu řízení činila cena opodstatněných prací při odstranění tepelné přípojky 479 715,85 Kč.

5. Při právním posouzení věci se soud prvního stupně nejprve zabýval námitkou promlčení a s odkazem na § 619 a 629 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), dospěl k závěru, že pohledávka žalobkyně není promlčena, neboť promlčecí lhůta začala běžet až ode dne následujícího po dni, kdy žalobkyně mohla poprvé požadovat uhrazení žalované částky – nákladů spojených s odpojením od rozvodného tepelného zařízení – po žalovaném. Výše těchto nákladů byla žalobkyni známa až poté, co byly provedeny (dokončeny) předmětné práce zhotovitelkou, tj. až předáním stavby dne 11. 7. 2019. Nemohla být žalobkyni známa již při ukončení odběru tepla. S odkazem na § 77 odst. 5 energetického zákona uzavřel, že žalobkyně byla povinna odstranit tepelnou přípojku a její odstranění vedlo ke vzniku nákladů. Důvodnost odstranění přípojky shledal v odpadnutí právního důvodu umístění funkčního zařízení žalobkyně na pozemcích třetí osoby (hlavního města Prahy), kdy za účelem zřízení a provozování rozvodného tepelného zařízení na cizí nemovitosti muselo být zřízeno věcné břemeno ve prospěch žalobkyně v souladu s § 76 odst. 7 energetického zákona, které zaniklo v souladu s § 1299 odst. 1 o. z., neboť jeho existence byla odvozena od dodávek tepla žalovanému. Podle soudu prvního stupně byly náklady na odstranění tepelné přípojky vyúčtovány důvodně žalovanému, který požadoval odpojení od rozvodného zařízení. V souvislosti s výší nákladů na odstranění tepelné přípojky dospěl k závěru, že ne všechny účtované položky lze hodnotit jako opodstatněné, tedy přímo související s odpojením odběratele od rozvodného tepelného zařízení. Vycházel proto ze závěrů znaleckého posudku, tj. z částky 479 715,85 Kč s DPH, a jako nedůvodné požadoval vyúčtování co do částky 88 773,61 Kč, ohledně které žalobu zamítl.

6. Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozhodnutím k odvolání žalovaného (předmětem

odvolacího přezkumu byla částka 340 656,39 Kč s příslušenstvím) rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I a ve výroku III potvrdil (výrok I) a uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 600 Kč (výrok II).

7. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně a rovněž s jeho právním posouzením věci. S odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu uvedl, že odběratel je povinen hradit pouze náklady spojené se samotným odpojením od rozvodného tepelného zařízení. Výši nároku žalobkyně měl za potvrzenou znaleckým posudkem, stejně jako účelnost a rozsah provedených prací. Námitku promlčení vznesenou žalovaným nepovažoval za důvodnou, neboť pro uplatnění nároku a určení počátku promlčecí lhůty nebylo rozhodující odpojení od dodávek tepla z centrálního systému ke dni 31. 10. 2016, ale až dokončení prací dne 11. 7. 2019, kdy nejdříve mohl být znám rozsah nákladů na odpojení od topné soustavy. Pokud byla žaloba podána dne 2. 7. 2020, nemohl být podle odvolacího soudu nárok žalobkyně promlčen.

II. Dovolání a vyjádření k němu

8. Rozsudek odvolacího soudu, výslovně v rozsahu všech výroků, napadl žalovaný včasným dovoláním, v němž namítl nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem. Přípustnost dovolání spatřoval v tom, že se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu při řešení otázky promlčení nároku na náhradu nákladů vzniklých odstraněním tepelné přípojky podle § 77 odst. 5 energetického zákona, tedy otázky výkladu § 619 o. z. s ohledem na počátek běhu promlčecí lhůty. Navrhl napadený rozsudek ve výroku I a II změnit tak, že se žaloba zamítá a žalovanému se přiznává náhrada nákladů odvolacího řízení.

9. Žalovaný argumentuje tím, že k zaplacení nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona není v zákoně stanoven žádný čas plnění, čas plnění nebyl mezi žalobkyní a žalovaným ujednáno ani jinak stanoven. Žalobkyně proto mohla podle § 1958 odst. 2 o. z. požadovat plnění ihned. K trvalému odpojení od centrálního zdroje tepla a ukončení odběru tepla žalovaným došlo dne 31. 10. 2016 a tento den je podle žalovaného nutné považovat za den vzniku nároku žalobkyně na náhradu nákladů dle § 77 odst. 5 energetického zákona. Žalobkyně tedy mohla svou pohledávku uplatnit vůči žalovanému již dne 1. 11. 2016. Promlčecí lhůta uplynula dne 1. 11. 2019 a pokud žalobkyně podala žalobu až dne 2. 7. 2020, učinila tak po jejím uplynutí. Žalovaný zdůrazňuje, že žalobkyně se měla a mohla dozvědět o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty již v době, kdy provedla odpojení žalovaného od centrálního zásobování teplem (demontáž měřicího zařízení, uzavření armatur a demontáž ovládacích kliček). Nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že rozsah nákladů na odpojení topné soustavy mohl být znám nejdříve po dokončení prací dne 11. 7. 2019. K otázce stanovení počátku promlčecí lhůty odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2020, sp. zn. 33 Cdo 1411/2020, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 32 Cdo 3305/2013 (jež jsou veřejnosti dostupné - stejně jako dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu - na <https://www.nsoud.cz>).

10. Žalovaný též namítá, že pokud se odvolací soud nezabýval zmíněnou judikaturou uvedenou žalovaným již v průběhu řízení, byl jeho postup v rozporu s § 132 a 157 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).

11. Podáním ze dne 10. 11. 2023 vzal žalovaný dovolání částečně zpět v rozsahu části výroku I napadeného rozhodnutí, již odvolací soud potvrdil výrok III rozsudku soudu prvního stupně, a ve výroku II (tj. ve výrociích o náhradě nákladů řízení).

12. Žalobkyně navrhla podané dovolání zamítnout. Ztotožnila se se závěry soudů obou stupňů, že

náklady dle § 77 odst. 5 energetického zákona, které byly předmětem této žaloby, vznikly nejdříve dne 11. 7. 2019, tedy dokončením realizace předmětných prací na odpojení. Teprve v momentě, kdy žalobkyně (resp. zhotovitelka) práce provedla, mohla a měla poprvé znát okolnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí lhůty (rozsah a cenu předmětných prací). Uvedla, že dne 31. 10. 2016 byly pouze uzavřeny příslušné armatury a byla demontována měřicí zařízení, přičemž náklady na výjezd servisních techniků za účelem provedení těchto úkonů v žalobě nepožadovala.

III. Přípustnost dovolání

13. Nejvyšší soud předně vzhledem k částečnému zpětvzetí dovolání podle § 243c odst. 3 věty druhé o. s. ř. zastavil dovolací řízení v rozsahu, v němž dovolání směřovalo proti výrokům, jimiž bylo rozhodováno o náhradě nákladů řízení.

14. Dále se Nejvyšší soud zabýval dovoláním žalovaného proti té části výroku I napadeného rozsudku, kterou byl potvrzen výrok I rozsudku soudu prvního stupně ve věci samé.

15. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

16. Prostřednictvím námitky, že odvolací soud se v rozporu s § 132 a 157 o. s. ř. nevypořádal s odkazem žalovaného na judikaturu Nejvyššího soudu, žalovaný fakticky namítl vady řízení. Vady řízení však samy o sobě nejsou způsobilým dovolacím důvodem (tím je toliko nesprávné právní posouzení věci); k jejich případné existenci dovolací soud přihlédne v případě přípustného dovolání (srov. § 242 odst. 3 větu druhou o. s. ř.). Tvrzení žalovaného o uvedeném procesním pochybení neobsahuje formulaci žádné odvolacím soudem řešené otázky procesního práva, která by splňovala předpoklady vymezené v § 237 o. s. ř., přípustnost dovolání tudíž založit nemůže (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2014, sp. zn. 32 Cdo 14/2014, a ze dne 15. 9. 2015, sp. zn. 32 Cdo 1145/2015).

17. Nejvyšší soud však shledal dovolání přípustným pro řešení otázky počátku běhu promlčecí lhůty práva na náhradu nákladů spojených s odstraněním tepelné přípojky podle § 77 odst. 5 energetického zákona, neboť na jejím řešení napadené rozhodnutí záviselo a tato otázka v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena. V rozhodnutích, na která odkazoval žalobce v dovolání (od nichž se měl podle jeho přesvědčení odvolací soud odchýlit) totiž taková otázka řešena nebyla.

IV. Důvodnost dovolání

18. Dovolání není důvodné.

K právu na úhradu nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona

19. Podle § 77 odst. 5 energetického zákona změna způsobu dodávky nebo změna způsobu vytápění

může být provedena pouze na základě stavebního řízení se souhlasem orgánů ochrany životního prostředí a v souladu s územní energetickou koncepcí. Veškeré vyvolané jednorázové náklady na provedení těchto změn a rovněž takové náklady spojené s odpojením od rozvodného tepelného zařízení včetně odstranění tepelné přípojky nebo předávací stanice uhradí ten, kdo změnu nebo odpojení od rozvodného tepelného zařízení požaduje.

20. Podle § 1723 o. z. závazek vzniká ze smlouvy, z protiprávního činu, nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá (odstavec 1). Ustanovení o závazcích, které vznikají ze smluv, se použijí přiměřeně i na závazky vznikající na základě jiných právních skutečností (odstavec 2).

21. Podle § 1958 o. z. je-li čas plnění přesně ujednáno nebo jinak stanoven, je dlužník povinen plnit i bez vyzvání věřitele (odstavec 1). Neujednají-li strany, kdy má dlužník splnit dluh, může věřitel požadovat plnění ihned a dlužník je poté povinen splnit bez zbytečného odkladu (odstavec 2).

22. Pro komplexní vyřešení předložené otázky počátku promlčecí lhůty je nutné nejdříve postavit na jisto, jakou povahu má právo dodavatele na úhradu nákladů spojených s odpojením od rozvodného tepelného zařízení podle § 77 odst. 5 energetického zákona a kdy toto právo vzniká a může být uplatněno u orgánu veřejné moci.

23. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 26. 3. 2014, sp. zn. 33 Cdo 4273/2013, při výkladu § 77 odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2015, uzavřel, že toto ustanovení upravuje situace, kdy dochází ke změně způsobu dodávky tepla nebo způsobu vytápění se zřetelem na podmínky, za jakých k takové změně může dojít (na základě stavebního řízení) a na to, kdo ponese náklady takové změny. Půjde (zpravidla) o situaci, kdy odběratel, který byl připojený k teplovodu (centrálnímu zdroji tepla), zamýšlí změnit způsob vytápění, a proto dojde k jeho odpojení od centrálního zdroje tepla. Náklady na odpojení přitom nese právě ten, kdo změnu nebo odpojení požadoval, tj. zpravidla odběratel. Podle zákona jde o náklady, které jsou spojené s „odpojením“ od rozvodného tepelného zařízení, tj. náklady, pro něž je charakteristická jejich jednorázovost a přímá souvislost se změnou nebo odpojením odběratele od rozvodného tepelného zařízení a které vznikly v okamžiku změny nebo odpojení odběratele, případně v rámci jim předcházející přípravy této změny nebo odpojení (časové hledisko). Lze přitom připustit, že půjde i o náklady vzniklé dodatečně, pokud se ovšem projeví jejich přímá souvislost s předcházejícím odpojením nebo změnou (např. kdy v přiměřeně dlouhé době po odpojení odběratele od rozvodného tepelného zařízení nastane potřeba vyregulovat systém a bude zřejmé, že tato potřeba nastala v důsledku odpojení jednoho účastníka ze systému). Jako příklad těchto nákladů Nejvyšší soud uvedl technický návrh realizace odpojení, práce výkopové, vypuštění rozvodů, zaslepení potrubí, demontáže armatur a měřících zařízení, úhradu eventuálně ztracené teplonosné látky, tlakové zkoušky, terénní úpravy a rovněž vyregulování soustavy po odpojení odběratele, případně další náklady obdobného typu, pokud skutečně vznikly. Výše uvedené judikатурní závěry přitom lze bezpochyby vztáhnout i na výklad tohoto ustanovení energetického zákona ve znění účinném od 1. 1. 2016, v němž bylo pouze výslovně doplněno, že mezi náklady spojené s odpojením od rozvodného tepelného zařízení patří i odstranění tepelné přípojky nebo předávací stanice.

24. Obdobné závěry jsou obsaženy též v komentářové literatuře [srov. EICHLEROVÁ, Kateřina. § 77 Odběratel tepelné energie. In: EICHLEROVÁ, Kateřina a kol. Energetický zákon: Komentář, 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 1268, a MED, Jakub. § 77 (Odběratel tepelné energie). In: ZDVIHAL, Zdeněk a kol. Energetický zákon. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1505–1506, marg. č. 24]. Lze se ztotožnit též s názorem vyjádřeným v komentářové literatuře, že bude-li o to provozovatel soustavy zásobování tepelnou energií odběratelem požádán, měl by odběrateli předem sdělit výši těchto nákladů, resp. učinit jejich odborný odhad. Nejsou-li bývalým odběratelem skutečně vzniklé náklady na odpojení uhrazeny, jde o soukromoprávní nárok, se kterým se

provozovatel soustavy zásobování tepelnou energií může obrátit na soud (srov. EICHLEROVÁ, Kateřina, op. cit., s. 1268).

25. Lze proto uzavřít, že závazek dodavatele a toho, kdo změnu nebo odpojení od rozvodného tepelného zařízení požaduje (odběratele), má charakter samostatného soukromoprávního závazku ve smyslu § 1723 odst. 1 o. z., který je založen požadavkem na změnu způsobu dodávky nebo způsobu vytápění (schváleným v příslušném správním řízení) a jehož obsah je vymezen zákonem. Obsahem závazku je pak podle § 77 odst. 5 energetického zákona (mimo jiné) právo dodavatele na úhradu jednorázových nákladů na provedení změn způsobu dodávky či vytápění a rovněž nákladů spojených s odpojením od rozvodného tepelného zařízení včetně odstranění tepelné přípojky nebo předávací stanice, pokud mu takové náklady skutečně vznikly v okamžiku změny způsobu dodávky či vytápění (odpojení) odběratele, v rámci předcházející přípravy této změny (odpojení) nebo dodatečně (v přiměřené době po změně či odpojení) v přímé souvislosti s předchozí změnou (odpojením), a tomu odpovídající povinnost odběratele (resp. toho, kdo změnu nebo odpojení od rozvodného tepelného zařízení požadoval) vzniklé náklady dodavateli uhradit.

26. Ke vzniku práva dodavatele na úhradu nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona tudíž nemůže dojít dříve, než takové náklady vůbec dodavateli vzniknou, neboť uvedené ustanovení nezakládá povinnost k úhradě předem paušálně určených nákladů či nákladů předpokládaných, nýbrž nákladů skutečně vzniklých. Lhůtu k plnění úhrady nákladů zákon nestanoví. Pokud taková lhůta není dohodnuta, může dodavatel podle § 1958 odst. 2 o. z. požadovat plnění ihned poté, co mu právo na úhradu nákladů vzniklo a odběratel (resp. ten, kdo změnu nebo odpojení od rozvodného tepelného zařízení požadoval) je poté povinen splnit bez zbytečného odkladu. Dodavatel tedy nemůže požadovat po tom, kdo požadoval změnu způsobu dodávek či vytápění a s tím související odpojení od rozvodného tepelného zařízení (zpravidla odběrateli), úhradu nákladů (a tím vyvolat splatnost dluhu) dříve, než dodavateli takové jednotlivé náklady skutečně vzniknou (i postupně), tj. dříve než dojde k provedení příslušných prací na provedení změny způsobu dodávek či vytápění či prací spojených s odpojením od rozvodného tepelného zařízení (včetně odstranění tepelné přípojky nebo předávací stanice).

K počátku běhu promlčecí lhůty práva na náhradu nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona

27. Jelikož energetický zákon neobsahuje vlastní úpravu promlčení práv jím upravených, uplatní se při posouzení promlčení, tj. i určení počátku běhu promlčecí lhůty práva na náhradu nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona obecná úprava promlčení v zákoně č. [89/2012](#) Sb.

28. Podle § 619 o. z. jedná-li se o právo vymahatelné u orgánu veřejné moci, počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé (odstavec 1). Právo může být uplatněno poprvé, pokud se oprávněná osoba dozvěděla o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, anebo kdy se o nich dozvědět měla a mohla (odstavec 2).

29. Podle § 629 o. z. promlčecí lhůta trvá tři roky (odstavec 1). Majetkové právo se promlčí nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy dospělo, ledaže zákon zvlášť stanoví jinou promlčecí lhůtu (odstavec 2).

30. Rozhodovací praxe dovolacího soudu je ustálena v závěru, že § 619 o. z. upravuje obecně počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty nároků vymahatelných u orgánu veřejné moci. Lhůta počne běžet tehdy, kdy se oprávněná osoba dozvěděla nebo se měla a mohla dozvědět o všech okolnostech relevantních z pohledu promlčení. Běh této subjektivní lhůty není proto nezbytně spojen výlučně s vědomostí o rozhodných skutečnostech, ale i se stavem, kdy se o nich oprávněný subjekt dozvědět

mohl a měl (zaviněná nevědomost), což vyjadřuje zásadu, že práva patří bdělým (*vigilantibus iura scripta sunt*). Předpokládaná vědomost může nastat zároveň s vědomostí skutečnou nebo jí může předcházet a v takovém případě je rozhodný pro počátek běhu promlčecí lhůty ten okamžik, který nastane dříve. Určení, kdy se oprávněný mohl a měl objektivně dozvědět o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, závisí na okolnostech případu, přičemž je u něj předpokládáno vynaložení obvyklé míry pozornosti, pečlivosti i opatrnosti. Ustanovení § 619 je obecným ustanovením, jež se uplatní při výkladu ustanovení, jež upravují počátek běhu promlčecí lhůty ve zvláštních případech, a to jak u nároků podle občanského zákoníku (§ 620 až § 628), tak i u nároků podle zvláštních předpisů (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2020, sp. zn. 25 Cdo 1510/2019, uveřejněný pod číslem 91/2020 Sb. rozh. obč.), tedy i v případě práva na úhradu nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona.

31. Z důvodové zprávy k zákonu č. [89/2012](#) Sb. se ve vztahu k jeho § 619 podává, že do prvního odstavce byla přejata z § 101 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zrušeného ke dni 1. 1. 2014 a z § 391 odst. 1 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zrušeného ke dni 1. 1. 2014, myšlenka, že promlčecí lhůta počíná běžet ode dne, kdy právo mohlo být poprvé uplatněno u příslušného orgánu veřejné moci. Tímto orgánem je pravidelně soud, ledaže zákon stanoví něco jiného. Druhý odstavec přijímá myšlenku, že ochrana soukromých práv vyžaduje, aby oprávněná osoba měla možnost své právo uplatnit. V tom směru se návrh inspiruje německou reformou úpravy promlčení, ke které došlo v roce 2002 (§ 199 odst. 1 BGB). Navrhuje se tedy stanovit, že právo lze poprvé uplatnit, pokud se oprávněná osoba dozví o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, tedy pokud se dozví o vzniku nebo existenci svého práva i osobě, proti které má být právo uplatněno. Zároveň se nezamýšlí poskytovat ochranu osobě, která se z nedbalosti o svá práva nestará. Proto se navrhuje stanovit alternativně počátek běhu promlčecí lhůty objektivně dobou, kdy se oprávněná osoba o okolnostech podstatných pro uplatnění práva dozvědět měla a mohla.

32. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2019, sp. zn. 33 Cdo 3037/2019, při výkladu § 619 odst. 1 o. z. uvedl, že obecně platí, že právo může být uplatněno poprvé (§ 619 odst. 1 o. z.), jakmile vznikne možnost podat na jeho základě žalobu, jinými slovy řečeno, jakmile nastane okamžik, kdy je *actio nata*; tento okamžik nastává zásadně splatností dluhu, tj. dnem, kdy měl dlužník povinnost poprvé splnit dluh. Může-li věřitel vyvolat splatnost dluhu, pak (objektivně posuzováno) může své právo i vykonat (podat žalobu k soudu). V rozsudku ze dne 1. 6. 2023, sp. zn. 28 Cdo 297/2023, pak Nejvyšší soud s odkazem na komentářovou literaturu přijal závěr, že i k započetí běhu obecné promlčecí lhůty dle § 619 a § 629 odst. 1 o. z. je zapotřebí, aby věřitel své právo objektivně mohl uplatnit před orgány veřejné moci.

33. Okamžik, kdy je dodavatel objektivně s to své právo na úhradu nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona uplatnit před orgány veřejné moci logicky nemůže předcházet dni, kdy mu takové právo vůči tomu, kdo požadoval změnu způsobu dodávek či vytápění a s tím související odpojení od rozvodného tepelného zařízení (zpravidla odběrateli) vůbec vzniklo, tj. nemůže předcházet dni, kdy dodavateli vznikly samotné náklady (došlo k provedení příslušných prací na provedení změny způsobu dodávek či vytápění či prací spojených s odpojením od rozvodného tepelného zařízení, které takové náklady dodavatele představují). Před skutečným vznikem těchto nákladů dodavateli ani nelze uvažovat o tom, že by se dodavatel ve smyslu § 619 odst. 2 o. z. mohl a měl dozvědět o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty. Jednou z uvedených okolností totiž je samotný vznik práva dodavatele na úhradu nákladů a o této okolnosti se dodavatel objektivně nemůže dozvědět dříve, než skutečně nastane.

34. S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že tříletá subjektivní promlčecí lhůta práva dodavatele na úhradu nákladů podle § 77 odst. 5 energetického zákona nemůže začít běžet dříve, než se dodavatel dozvěděl (nebo dozvědět měl a mohl), že mu vzniklo právo požadovat úhradu již vzniklých

jednorázových nákladů na provedení změn způsobu dodávky či vytápění či nákladů spojených s odpojením od rozvodného tepelného zařízení včetně odstranění tepelné přípojky nebo předávací stanice. Jinak řečeno k počátku běhu promlčecí lhůty nemůže dojít dříve, než dojde k provedení příslušných konkrétních prací na provedení změny způsobu dodávek či vytápění, příp. prací spojených s odpojením od rozvodného tepelného zařízení, které takové náklady představují.

Aplikace přijatých závěrů na projednávanou věc

35. V řešené věci žalobkyně pracemi vedoucími k odstranění tepelné přípojky pověřila zhotovitelku, které dne 17. 6. 2019 předala stavbu, a po dokončení stavebních prací (odstranění tepelné přípojky) převzala stavbu zpět dne 11. 7. 2019. S ohledem na výše uvedené judikaturní závěry nemohla promlčecí lhůta práva na zaplacení žalobou požadované náhrady začít běžet dříve než 11. 7. 2019, tj. před dnem, kdy žalobkyni tyto jednorázové náklady spojené s odstraněním tepelné přípojky podle § 77 odst. 5 energetického zákona skutečně vznikly. Ve vztahu k těmto nákladům nemohl být počátkem běhu promlčecí lhůty den 31. 10. 2016, kdy došlo k ukončení dodávek tepla a teplé vody žalovanému, jak tvrdil žalovaný, neboť v uvedený den vznikly žalobkyni pouze jiné náklady spojené s odpojením od rozvodného tepelného zařízení spočívající v demontáži měřicího zařízení, uzavření armatur a demontáži ovládacích klíček, jejichž náhrady se však v řízení nedomáhala. Jelikož žaloba ve věci byla podána dne 2. 7. 2020, je již lhotečné, kdy konkrétně (po 11. 7. 2019) tříletá promlčecí lhůta žalobou uplatněného nároku počala běžet, neboť nemohla uplynout před podáním žaloby.

36. Dovedil-li odvolací soud, že pro určení počátku běhu promlčecí lhůty nebyl rozhodující den odpojení žalovaného od dodávek tepla, ale až den, kdy došlo k dokončení prací na odstranění tepelné přípojky, a uzavřel-li, že žalovaný nárok není promlčen, neboť před podáním žaloby neuplynula promlčecí lhůta, je jeho právní posouzení věci správné.

37. Podle ustanovení § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. je-li dovolání přípustné, Nejvyšší soud přihlíží též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Nejvyšší soud takové vady v projednávané věci neshledal.

38. K námitce žalovaného, že se odvolací soud v rozporu s § 132 a 157 o. s. ř. nevypořádal s jeho odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu, lze dodat, že z § 157 o. s. ř. ani z práva na spravedlivý proces nelze dovozovat povinnost soudů vypořádat se s každou jednotlivou námitkou účastníka řízení. Jak opakovaně vysvětlil Ústavní soud, není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, jenž je veřejnosti dostupný na <https://nalus.usoud.cz>, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 2021, sp. zn. 21 Cdo 1793/2020, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2021, sp. zn. 33 Cdo 3152/2020). Rozhodnutí odvolacího soudu těmto požadavkům vyhovuje.

39. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání žalované proti té části výroku I napadeného rozsudku, kterou bylo rozhodováno ve věci samé, podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl jako nedůvodné.

Další články:

- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)